

ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

I. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення навчальної дисципліни «Філософія права» спрямовано на забезпечення спеціалізованої підготовки студентів юридичного факультету. Дисципліна містить теми, що спрямовані на покращення підготовки юристів, опанування ними основами філософсько-правових знань та успішного використання їх на практиці у своїй професійній діяльності. «Філософія права» є вищою духовною формою пізнання права. Дисципліна «Філософія права» вивчається в обсязі 1 кредиту (54 години).

Мета вивчення даної дисципліни:

- пізнати право, його смисл, цінність;
- навчити студентів самостійно працювати з філософською та юридичною літературою;
- ознайомити студентів з основами філософського осмислення правових питань;
- показати значення права в житті людей.

Основним завданням філософії права є побудова ідеалу правової держави, правового порядку. Філософія права є вченням про смисл права, тобто про те, в результаті яких універсальних причин і заради яких універсальних цілей людина встановлює право.

Після вивчення дисципліни студент повинен

ЗНАТИ:

- предмет і завдання філософії права,
- основні етапи, напрями та концепції філософсько-правової думки,
- що таке онтологія права,
- основні типи правосприйняття,
- правову аксіологію;

УМІТИ:

- давати характеристику основним концепціям філософії права,
- виявляти специфіку філософського світогляду причини протиправної діяльності,
- розуміти нормативну «піраміду»,
- визначати основні функції права,
- виділяти єдність і відмінності між природним та позитивним правом,
- аргументувати доцільність покарання.

II. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ ПРАВА»

Тема 1. Предмет „Філософія права”

Міфологічне, релігійне, повсякденне світосприйняття. Специфіка філософського світогляду. Функції філософії права. Онтологія права. Соціально-правові протиріччя.

Тема 2. Нормативна «піраміда»

Архаїчні першонорми. Релігійні норми. Норми моральності. Норми моралі. Ідеологічні норми. Норми права. Правосвідомість.

Тема 3. Право – атрибут цивілізованого суспільства

Єдність природного та позитивного права й відмінності між ними. Форми правової реальності. Основні функції права.

Тема 4. Філософсько-правова антропологія та екзистенціалогія

Сутність людини. Ментальні передумови правосвідомості. Екзистенціалогія морально-правової свідомості особистості.

Тема 5. Конфліктологія соціальної поведінки

Морально-правові проблеми соціальної поведінки. Аргументи «за» та «проти» смертної кари.

III. ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЗАЛІК

1. Специфіка філософського світогляду. Предмет і завдання філософії права.
2. Онтологія права. Соціально-правові протиріччя та їх типологія.
3. Нормативна „піраміда”: архаїчні, релігійні норми, норми моральності, моралі, ідеологічні норми, норми права.
4. Єдність природного та позитивного права й відмінності між ними.
5. Право як атрибут цивілізованого суспільства. Основні функції права.
6. Філософсько-правова антропологія: сутність людини, ментальні передумови правосвідомості.
7. Екзистенціалогія морально-правової свідомості особистості.
8. Конфліктологія соціальної поведінки: морально-правові проблеми.

IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бачинін В.А., Журавський В.С., Панов М.І. Філософія права: Підручник для юрид. спец. вузів. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 472 с.
2. Кузнецов В.І. Філософія права. Історія та сучасність: Навч. посібник. – К.: ВД Стилос: ПЦ Фоліант, 2003. – 382 с.
3. Філософія права / Под ред. В.С. Нерсесянца. – М.: НОРМА, 2000. – 256 с.
4. Філософія права: Хрестоматія / Под ред. Н.И. Панова. – К.: ИД Ін-Юре, 2002. – 382 с.
5. Шкода В.В. Вступ до правової філософії. – Х.: Фоліо, 1997. – 223 с.
6. Циппеліус Р. Філософія права: Підручник. – К.: Тандем, 2000. – 300 с.